

AN 'N VIEWER IN 'N STROOM-ESCH

In de vekaansietied bin ik nen morgen met 'n kleanzön hen visken ewes.
't Gung dat 't snof en noe hef opa 'n smaak te pakken.
Nich da-k der verstaand van heb, mear as 'n dobber deep oonder geet, wördt 't tied um op te halen. Morgen der voort wier hen.

Johan Kwast. Overpeinzing. . . an 'n viewer¹

Zo hef alman zien geneugen an 't mooie zommeweer.

't Is tien uur en ik zit wier an 'n StroomEschviewer. Mooi in de zun, de korte bokse der bieje an en in 'n ummer zeen haal ik der 'n stuk of wat boawen water. Eankelen nich groter as sardientjes, mear loat hen, 't bint viske.

'k Biet mij der kats op vast; zitten bliewen, hoövöl vang ik vandage. Noe mö-j der ok wier nich al te kraampachtig met doan en ok gewoon ees wat um oe hen kieken. Wat leu loopt langs met nen hoond, wiederop zee-j bieje toeren leu op ne fietse.

In de wieden komt oawer nen breejen tegelpad twee vroaleu op nen scootmobiel, achter mekaa an, miene kaant op veuren. Zee hebt nen doonkeren bril op; komt al nöager, stopt bieje mij en één der van begeent voort te kuieren.

"Al wat gevangen meneer?"

"Ja, 'n stuk of zes, 't kon slechter."

"U komt hier zeker uit de buurt?"

"Nee, van de andere kant van Borne, maar hier kun je zo mooi zitten."

'k kan dee twee nich toesbrengen.

"Komt u beiden hier ook vandaan?"

"Zij niet van oorsprong, maar ik wel; eigenlijk kom ik van geboorte uit Zenderen."

Ik voort: "O, mear dan kö-w ok wal Twents proaten."

Zee: "Joa, woarum ok nich, dat doo-k dagduur ok en miene buurvrouw versteet 't wal."

"Woch, 'k zal efkes 'n zonnebril ofzetten, dan kuiert et 'n luk better."

"Joa, 'k goa regelmoatig met eur met; zee zöt naa slech en dörf alleen de weg nich op."

"Mie mankeert niks, en as ik vuurop riej, kan zee heanig zo achter mij an."

"Dan geet 't wal en dan keump zee der nog ees oet; hier bi-w tehoope nog nich eerder ewes."

'k Vroage mij of: As oe niks mankeert, hoo kom ie dan an den scootmobiel?

Mear doar kom ik rap achter.

"Wiej wont noe al wier nen tiedlaank in Boorn, tegenoawer 't station, bieje dat viewerke; alns liekvloers. Joa, wiej majt der geern wonnen. Doarvuur he-w, doo oonzen zön hier 't bedrijf oawernam, nen zet in Deankaamp woond."

---

¹ Foto: Annemie Mulders-Gordijn

Noe dreait bij mij de rea volop.

Zeanderen, Boorn, bedrijf, Deankaamp, Boorn ?

“Dan möt ie de vrow van Ben Sanderink wean”, zeg ik.

“Joa, dat he-j good, ik bin van Kroeze oet Zeanderen, van de Motorkroeze.”

’t Is mij zo duudelijk as wat, ...Ria.

“En ik bin Johan Kwast.”

“Och ....., Johan Kwast; ie bint vuur joaren joa wal ees bij oons an de zaak ewes.”

“Nee, ’k har oe zo gauw nich wier keand.”

“Ik oe ok nich, mear doo-j van de Motorkroeze en Deankaamp preuten, gung mij ’n lech op.”

En ....., dan heur ik in kotten tied nen helen hoop. Woarum zee wierum noar Boorn bint vehuud en woarum zee op den blauwen scootmobiel van Ben ridt.

Noa ’n zetjen.

“Wiej möt zo heanigan mear ees wier zeen da-w op de kökken an komt; um 1 uur mö-k bij ’n taandarts in Deankaamp wean.”

“Joa, den he-w aait nog zo anhouden.”

“Och, en met ’n auto bi-j der nog wal ’n maal.”

’k Zeg: “Woch nog effen Ria, vuur da-j vot jaagt wi-k oe nog vertellen wa-k vroager ees met Ben heb met emaat.”

’k Was deank ik ’n joar of zeuwen en Ben ’n joar of wat oolder.

Op ’n good maal keump Ben, den in dee tied bij oons in de buurt wonnen, mear ’n löp eigenlijk de aandere kaant op har, bij oons ’n zaandweg in lopen.

Hee vevedden zich deank ik. Wiej beaden sleantert zo wat oawer den weg, schriewt met nen stok nen naam in ’t zaand en howt wat duur braandnettelen; och, ie kent dat wal .., jongens.

In de wieden keump nen keerl an fietsen.

An ziene transportfietse bungelt knienevellen en dat weark.

Dörf ie em voort oet te scheelen vuur “schooier”, vrög Ben.

Ik nich, mear ’k reageer der nich op.

Den keerl is oons zo’n dertig trad vuurbij; Ben zet de haande an ’n moond en röp:

Schooier, schooier!

’k Schrik mij kepot, mear ’n keerl trapt gewoon verdan.

Inees spreuk hee van de fietse of en pleert ’n transport tegen nen dubbelen laanteernpoal an.

Met de voes in de heugte röp e : *“Wocht mear, vanoavond kom ik wal bij oe an hoes.”*

Noe ha-j ’t schoap an ’t drietien, dat ha-j.

“Den Ben, hoo dörfen den dat toch te roopen, “schooier”; bij oons vuur ’t hoes nog wal”,
en ik zat der mear met.

Doo de oaleleu noar berre gungen en der nog efkes bij mij achterhen kwammen kieken, sleup ik nog nich.

Wat he-j, woarum sloap ie nog nich?

Doo kwam ’t hoge woord der oet woarum, en .....den schooier möt nog kommen.

Ach jong, den keerl keump noe nich meer en morgen ok nich; goat mear gauw sloapen.

’t Was ne hele opluchting, hee kwam nich.

“ ’k Zal ’t Ben voort vroagen of hee dat nog weet.”

“Mooi, da-w nog ees wier kuierd hebt; mear noe mö-w goan.

“Zit nog ’n zetjen en vangt nog wat.”

“Joa, ’t beste met oeleu en doot Ben de groeten.”

Tegen 'n uur of twee, doar keump nen blauwen scootmobiel an.

't Zal Ben toch nich wean?

Joa, waarachtig, hee is 't.

“Ha, Johan, hoo he-j't der met?”

“'k Deank: loa-k der noa 't etten voort efkes hen veuren, misschien zit e der nog. Ria hef mij 't hele verhaal doan, mear 't heugt mij nich meer.”

“Nee, in hoes kaan-k niks meer, de bene he-k nich tot 'n willen, mear in 't köpke is gelukkig allens nog good op de riege.”

Hee wis op zienen scootmobiel: *“En met den kaan-k good oawerweg.”*

Effen is 't stil.

“En noe wi-k wier verdan; 'k was op weg noar 'n zön in Hengel.”

“Johan loat 't oe good goan.”

“Joa, Ben oe ok, good da-w oons nog ees wier tröffen hebt.”

Ik pak 'n kroam mear in en goa op 't hoes op an.

Den Ben, tóch nog zo moodvol; doarginds veurt hee hen.

Johan Kwast

As nen boam véúr 't weenter ziene blaar nich zol verleezn, kon hee oons gen bod doen dat 't veurjoar in de nöagte is.

GRAAF VAN HEIDEN HOMPESCH, DROST VAN TWENTE

Inleiding

In de 18e-eeuw werd het land, zowel landelijk als regionaal, geteisterd door politieke twisten. De aanstelling van personen in ambtelijke functies werd meer bepaald door persoonlijke relaties en voorkeur dan door bewezen bekwaamheid. De functies waren weliswaar goed omschreven maar in de uitoefening werd toch vaak misbruik gemaakt van de positie. “Drost” was bijvoorbeeld zo'n functie.

Een vaak aangehaalde functionaris in Twente is *Sigismund Vincent Gustaaf Lodewijk graaf van Heiden Hompesch*. Hij was drost van Twente van 1769 tot 1786 en hij ging ver in ambtsmisbruik. Wie was deze man, waar haalde hij zijn macht vandaan, wat was zijn achtergrond?

De functie van drost

Het ambt van drost heeft bestaan vanaf 1207 en werd in 1811 opgeheven. De aanduiding “drost” komt in de 15^e-eeuw in zwang; daarvoor waren plaatsgebonden meerdere namen in gebruik. In de loop van de 18^e-eeuw komt ook de naam van “schout”¹ of “baljuw” in ambte-

---

¹ In Holland kwam de functie van schout overeen met die van drost. In het oosten van het land, dus ook in Twente, was schout een ondergeschikte van de drost.